

Crna Gora
Agencija za sprječavanje korupcije

REZIME REZULTATA RADA ASK U 2023. GODINI

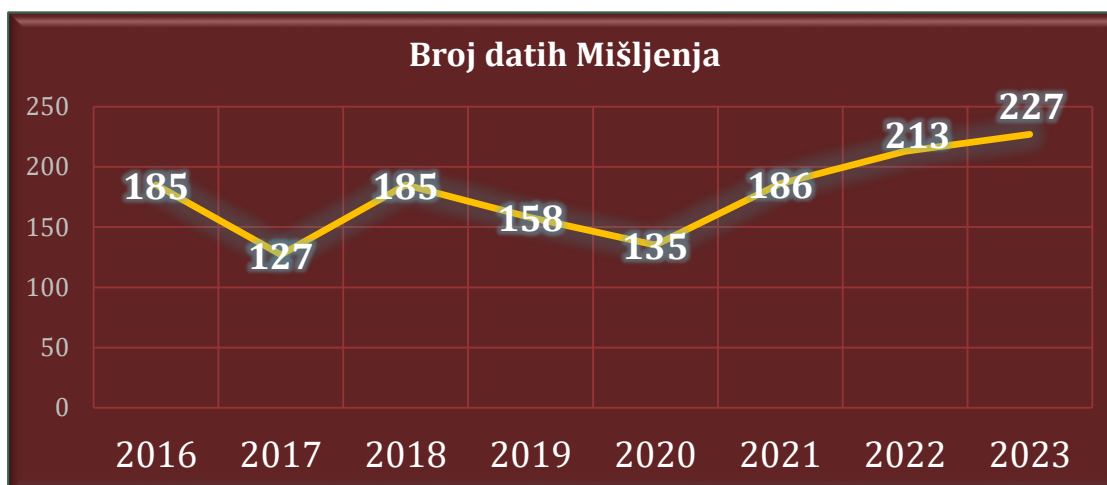
A large, stylized, white, textured logo of the letters 'ASK' is positioned in the center. To the left of the letters is a large, white, textured wing. Several parallel yellow lines cross the page diagonally from the bottom left towards the top right, passing over the 'ASK' logo.

ASK

Podgorica, januar 2024. godine

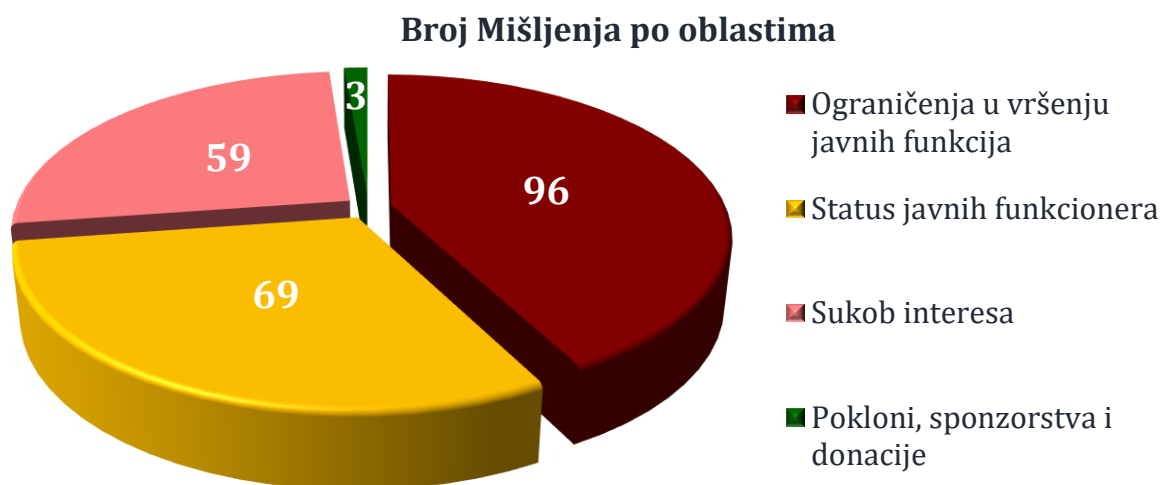
SPREČAVANJE SUKOB INTERESA JAVNIH FUNKCIONERA I OGRANIČENJA U VRŠENJU JAVNIH FUNKCIJA

Agencija za sprječavanje korupcije (ASK) je u 2023. godini, postupajući po svim primljenim zahtjevima, **dala 227 Mišljenja** u oblasti sprečavanja sukoba interesa i ograničenja u vršenju javnih funkcija - **najviše na godišnjem nivou od osnivanja**.

Od ukupnog broja datih mišljenja u 2023. godini:

- **u 46 je konstatovano da postoji ograničavajući faktor** u odnosu na navode iz zahtjeva za davanje mišljenja;
- **u 90 je konstatovano da nema ograničavajućeg faktora u odnosu na navode iz zahtjeva;**
- **22** mišljenja odnosila su se na članstvo javnih funkcionera u organima upravljanja i nadzornim organima javnog preduzeća, javne ustanove ili drugog pravnog lica, gdje je konstatovano da javni funkcioner može biti član navedenih organa upravljanja ili nadzornih organa, ali da po osnovu navedenog članstva ne može ostvariti prihod ili drugu naknadu;
- **69** mišljenja odnosilo se na status javnih funkcionera shodno članu 3 Zakona o sprječavanju korupcije (ZSK).

Agencija je u 2023. godini **pokrenula 30 upravnih postupaka u ovoj oblasti** (12 u oblasti ograničenja u vršenju javnih funkcija¹ i 18 u dijelu sprečavanja sukoba interesa). **Okončano je 30 postupaka** (uključujući predmete iz prethodnog perioda), od kojih je **u 27 utvrđeno kršenja Zakona**.

Na osnovu datih Mišljenja Agencije **podnijeto je 20 ostavki javnih funkcionera** na funkcije ili dužnosti nespojive sa javnom funkcijom, dok su, nakon datih mišljenja, konstatovana i **tri prenosa upravljačkih prava u privrednom društvu**, kao i **jedan raskid ugovora o uslugama zbog utvrđenog sukoba interesa**.

Zbog kršenja odredaba ZSK koje se odnose na oblast ograničenja u vršenju javnih funkcija, ASK je 2023. podnijela **12 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka nadležnim sudovima za prekršaje**, od kojih je **u tri od suda traženo oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem prekršaja**. **Okončana su dva predmeta** iz prethodnog perioda i u oba su izrečene sankcije – **2 novčane kazne** u ukupnom iznosu od **600€**, dok je u jednom predmetu **oduzeta imovinska korist u iznosu od 3.077€**.

KONTROLA PRIMLJENIH POKLONA, DONACIJA I ZAKLJUČENIH SPONZORSTAVA

Agenciji je 2023. godine:

- **25 organa vlasti** prijavilo ukupno **159 poklona** primljenih tokom 2022. godine, dok je ukupno **136 organa vlasti** na državnom i lokalnom nivou dostavilo obavještenja da **nijesu primali poklone** u toku 2022. godine;
- **39 organa vlasti** prijavilo ukupno **187 sponzorstava** iz 2022. godine;
- **241 organ vlasti** prijavio ukupno **2.042 donacije**;²
- **116 organa vlasti** dostavilo obavještenja da **nijesu primali donacije i sponzorstva** u toku 2022. godine.

Svi dostavljeni izvodi iz evidencije poklona i izvještaji o primljenim sponzorstvima i donacijama su administrativno provjereni i objavljeni na internet stranici ASK.³

¹ Sedam postupaka se odnosilo i na ograničenja u vršenju javnih funkcija, i na netačne i nepotpune podatke u izvještajima o prihodima i imovini

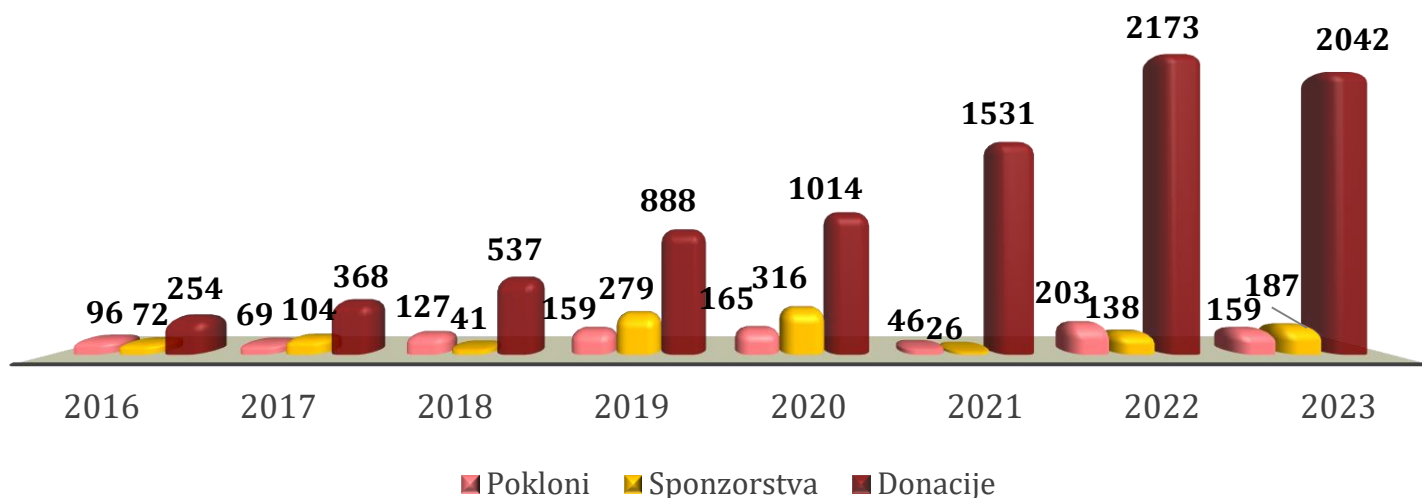
² U II kvartalu 2023. godine Agenciji su tri organa vlasti prijavila ukupno 18 donacija, od kojih je jedan prijavio i dva sponzorstva. Pokloni, kao i ostale donacije i sponzorstva, Agenciji su prijavljeni u zakonskom roku do 31. marta.

³ <https://portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/poklonSearch.htm>

<https://portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/donacijaSearch.htm>

Djelujući preventivno, Agencija je u I kvartalu 2023. **upućivala dopise i obavještenja organima vlasti o njihovoj zakonskoj obavezi** da blagovremeno podnesu izvode iz evidencije poklona i izvještaje o primljenim sponzorstvima i donacijama sa pratećom dokumentacijom, do kraja marta tekuće za prethodnu godinu.

Broj prijavljenih poklona, sponzorstava i donacija po godinama

Zbog kršenja odredbe ZSK koja propisuje obavezu organa vlasti da, do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu, Agenciji dostavi izvještaj o primljenim donacijama i sponzorstvima sa kopijom dokumentacije, ASK je podnijela **39 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka**. Okončan je **31 postupak** po zahtjevima (uključujući i predmete iz prethodnih godina), od čega su u **26 izrečene sankcije - 10 novčanih kazni** u ukupnom iznosu od **5.000 €** i **16 opomena**.

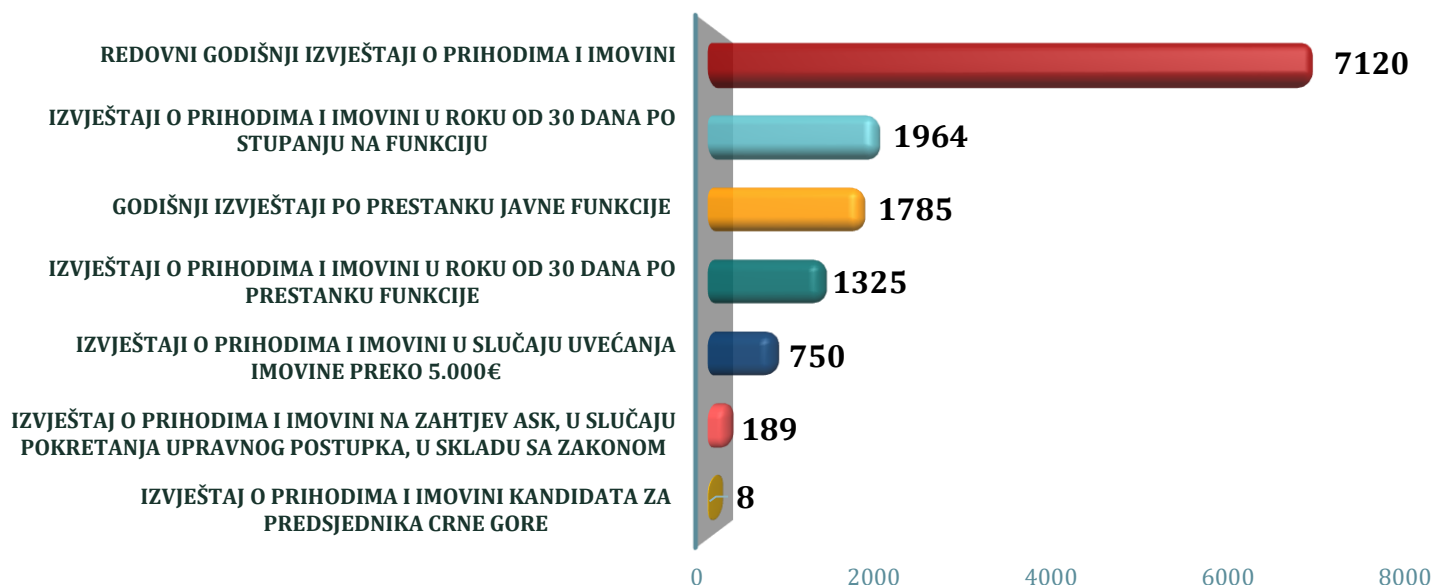
PROVJERA IZVJEŠTAJA O PRIHODIMA I IMOVINI

Agenciji je **2023. godine** dostavljeno **više izvještaja o prihodima i imovini po svim osnovima podnošenja u odnosu na godišnje nivoe svih prethodnih godina rada ASK**. Takođe, u **2023. dostavljeno je najviše redovnih godišnjih izvještaja o prihodima i imovini od početka rada Agencije**.

Trend rasta broja dostavljenih izvještaja o imovini i prihodima po različitim osnovima

Rast broja dostavljenih izvještaja posljedica je **povećanja broja novoimenovanih javnih funkcionera**, kao i **većeg broja izvještaja koje javni funkcioneri dostavljaju po prestanku funkcije**. Ovim je dodatno **povećan obim rada** Agencije, posebno u dijelu administrativno-tehničke provjere izvještaja.

U potpunosti je realizovan i premašen Godišnji plan provjere izvještaja o prihodima i imovini za 2023. godinu.

Svi pristigli izvještaji su **administrativno-tehnički obrađeni**.

Agencija je nastavila intenzivan rad u dijelu provjere tačnosti i potpunosti podataka u izvještajima o prihodima i imovini. Naime, Godišnjim planom za 2023. godinu je bilo predviđeno da se **u smislu tačnosti i potpunosti podataka** izvrši provjera **1.496 izvještaja** o prihodima i imovini, podnijetih po različitim osnovima, ali je u 2023. **započeta provjera čak 1.767 izvještaja**, od kojih je **okončana provjera 1.533 izvještaja**.

Broj provjerenih izvještaja u smislu tačnosti i potpunosti je i veći, imajući u vidu da Agencija provjerava izvještaje i **po službenoj dužnosti**, kao i **na zahtjev**. S tim u vezi, u 2023. godine **započeta je provjera 124 izvještaja o prihodima i imovini**. Od toga, **okončana je provjera 119 izvještaja**, u **85 izvještaja utvrđena su moguća kršenja zakona** i predmeti su dostavljeni nadležnom Odsjeku za pokretanje upravnih i prekršajnih postupaka.

Okončana je i dodatna provjera, najsloženiji vid kontrole prihoda i imovine javnih funkcionera koji se odnosi na 20 visokorangiranih javnih funkcionera, izabranih u skladu sa stepenom ranjivosti oblasti/funkcije na korupciju.⁴ U I kvartalu 2024. biće **pokrenuti svi postupci protiv javnih funkcionera** ukoliko budu uočena moguća kršenja ZSK.

⁴ Uz ekspertsku podršku, u okviru Horizontalnog programa Savjeta Evrope i Evropske unije za Zapadni Balkan i Tursku - Projekat borbe protiv ekonomskog kriminala u Crnoj Gori, tokom 2017. godine izrađen je **Tehnički dokument - Faze u provjeri podataka iz izvještaja o prihodima i imovini, kriterijumi za odabir funkcionera i metode provjere podataka u Crnoj Gori: preporuke i smjernice**. Na osnovu preporuka iz ovog dokumenta izmijenjena su Pravila o radu Agencije i unaprijeđena metodologija za provjeru imovinskih kartona javnih funkcionera zasnovana na procjeni rizika. Od 2018. godine Agencija sve godišnje planove provjere izvještaja o prihodima i imovini donosi u skladu sa unaprijeđenom metodologijom.

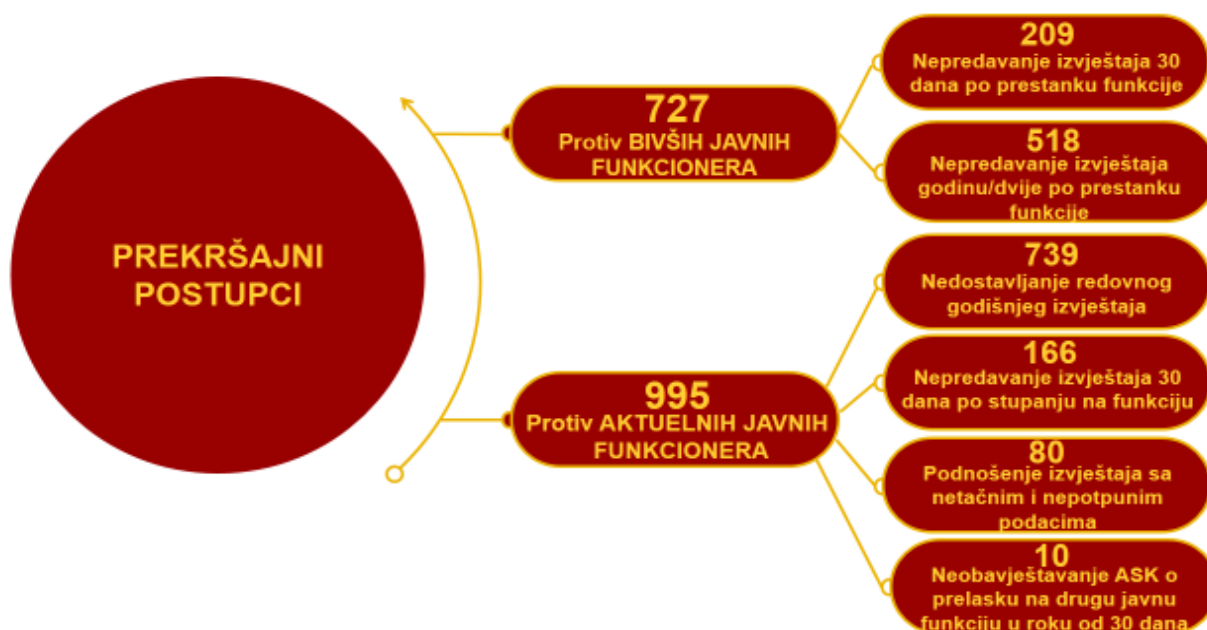
U vezi sa dodatnom provjerom koja je započeta u III kvartalu 2022. godine, u I kvartalu 2023. **pokrenuta je kontrola za 20 javnih funkcionera. U svih 20 predmeta u postupku kontrole utvrđena su moguća kršenja odredaba ZSK.**

Agencija je u 2023. **pokrenula 54 upravna postupka u oblasti prijave prihoda i imovine.**⁵ **Okončana su 74 postupka** (uključujući postupke iz prethodnog perioda), **od kojih je u 71 utvrđeno kršenje zakona.**

Broj pokrenutih prekršajnih postupaka u 2023. godini u ovoj oblasti veći je za čak 63% u odnosu na 2022, a značajno veći i u odnosu na prethodne godine rada ASK. To je prevashodno uslovljeno većim brojem pokrenutih prekršajnih postupaka koji se odnose na nedostavljanje redovnog godišnjeg izvještaja o prihodima i imovini u zakonskom roku, kao i nedostavljanja izvještaja koji bivši javni funkcioneri podnose godinu i dvije po prestanku funkcije.

Postupajući **neselektivno**, Agencija je **pokrenula prekršajne postupke i protiv bivših i protiv novoimenovanih javnih funkcionera.**

⁵ Sedam se odnosilo i na netačne podatke u izvještajima o prihodima i imovini i na ograničenja u vršenju javnih funkcija

Tokom 2023. godine, **okončana su ukupno 1.123 prekršajna postupka** (uključujući i one iz prethodnih godina), od čega su u **87,5% izrečene sankcije** (388 novčanih kazni i 595 opomena). Ukupan iznos novčanih kazni je **84.955€**.

Krajem 2020. godine započeto je praćenje tzv. stila života javnih funkcionera, u cilju provjere uvećanja imovine javnih funkcionera, koristeći za to javno dostupne podatke, kao i saznanja iz medija, i upoređujući ih sa bazama podataka kojima ASK ima pristup, uz pridržavanje zakonskog okvira propisanog članovima 23 i 30 ZSK.

U tom smislu, Agencija je u 2023. godini **pokrenula postupak za ispitivanje stila života za jednog državnog službenika koji ima obavezu podnošenja izvještaja o prihodima i imovini i predmet je dostavila Specijalnom državnom tužilaštvu.**

U saradnji sa kompanijom „B-one“ **izrađeni su softverski moduli za Sektor za sprječavanje sukoba interesa i provjeru prihoda i imovine, čime će značajno biti unaprijeđen rad u ovom segmentu, u skladu sa najvišim standardima u navedenoj oblasti.** Novo softversko rješenje sastoji se iz dva dijela, internog, kojem će moći pristupiti ovlašćeni službenici Agencije, i eksternog, koji je dostupan korisnicima. U dijelu prijave prihoda i imovine **pojednostavljeno je online popunjavanje izvještaja o prihodima i imovini, dok će kontrola samih izvještaja biti efikasnija.**

KONTROLA FINANSIRANJA POLITIČKIH SUBJEKATA I IZBORNIH KAMPANJA

U oblasti **finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja** Agencija je nastavila sa sprovođenjem aktivnosti na planiran i sistematičan način u cilju dosljednog praćenja sprovođenja Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (ZFPSiIK) i kontrole sprovođenja i poštovanja svih propisanih zabrana i ograničenja tokom izbornih kampanja:

- Odlukom Predsjednika Crne Gore od 28. decembra 2022. raspisani su **izbori za odbornike u Skupštini opštine Tuzi**, koji su održani 5. marta 2023. godine;
- Odlukom Predsjednice Skupštine Crne Gore 16. januara raspisani su izbori za **Predsjednika Crne Gore**, koji su održani 19. marta 2023. godine (drugi krug održan 2. aprila);
- Odlukom Predsjednika Crne Gore od 17. marta 2023. godine raspisani su **prijevremeni izbori za poslanike u Skupštini Crne Gore**, koji su održani 11. juna 2023. godine.

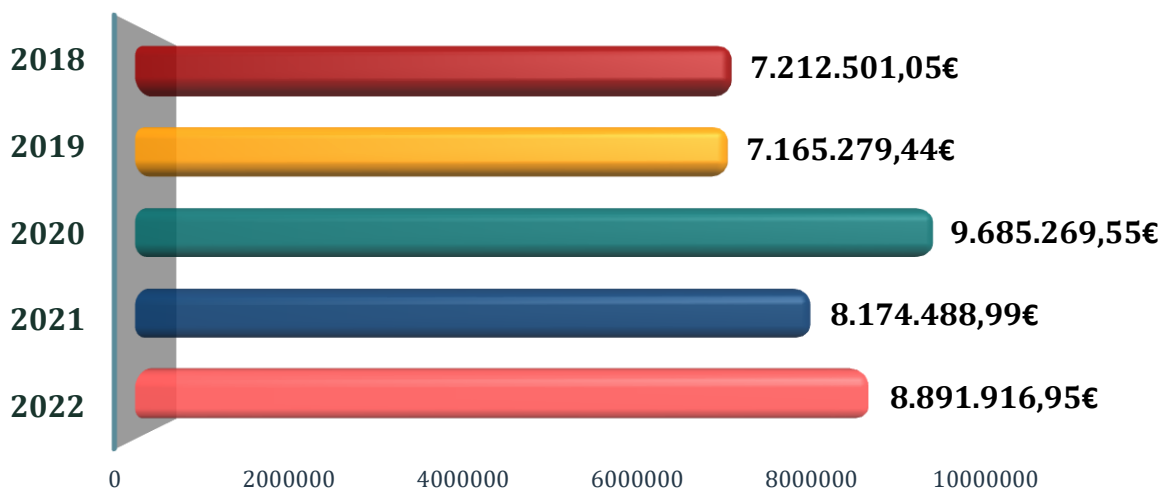
Po svim osnovima rada Agencije u ovoj oblasti, u 2023. godini ASK je **izvršila kontrolu 47.663 dostavljena izvještaja od strane obveznika ZFPSiIK o redovnom radu i u toku izbornih kampanja.**

Kada je u pitanju **redovan rad obveznika ZFPSiIK**, dostavljeno je **ukupno 178 izvještaja/dokumenata**, od čega **104 izvještaja/obavještenja političkih subjekata**.⁶

Kategorije dostavljenih izvještaja/obavještenja		Broj dostavljenih izvještaja	Broj evidentiranih obveznika	Procenat poštovanja obaveze
Godišnji konsolidovani izvještaj za 2022.	Dostavljeni u roku	48	67	71,6%
	Naknadno dostavljeni	8		
Odluke o visini članarine za 2023.	Dostavljeni u roku	44		65,7%
	Naknadno dostavljeni	4		

Analiza podataka iz dostavljenih izvještaja političkih subjekata pokazuje dalje **povećanje prihoda koje subjekti dobijaju iz javnih izvora**, koji čine **čak 94% ukupnih prihoda koje su politički subjekti ostvarili u 2022. godini**.

Prihodi političkih subjekata iz javnih izvora

U kontekstu izbornih kampanja, **Agencija je kontrolisala ukupno 47.485 izvještaja i drugu prateću dokumentaciju**:

- ✓ **166** od strane **političkih subjekata**/izbornih lista;
- ✓ **47.012** od strane **organa vlasti**;
- ✓ **307** od strane **pružalaca usluga medijskog oglašavanja**.

⁶ Agencija, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, vrši i nadzor nad sprovođenjem obaveze Ministarstva finansija i organa 25 lokalnih uprava nadležnih za poslove finansija da najkasnije do 31. januara donesu Odluku o visini budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata, a zatim je i objave na svojoj internet stranici u roku od sedam dana od donošenja. S tim u vezi, tokom 2023. doneseno je ukupno 37 odluka o finansiranju redovnog rada i 37 odluka o finansiranju rada ženskih organizacija, uključujući odluke koje su donesene nakon usvajanja budžeta u pojedinim opštinama i nakon održanih izbora.

Proaktivno djelujući, Agencija je, radi dostavljanja izvještaja u roku, kao i kod uočenih tehničkih nepravilnosti, uputila ukupno **1.568 upozorenja** (1.426 organima vlasti i 142 političkim subjektima), na koja su svi pozitivno reagovali.

Takođe, izvršene su **772 kontrole poštovanja zabrana i ograničenja u toku izbornih kampanja**.

Vrsta i broj kontrola poštovanja zabrana i ograničenja tokom izborne kampanje

Agencija je izrekla deset mjera političkim subjektima, i to:

- ✓ 1 mjeru gubitka prava na prenos sredstava za finansiranje redovnog rada;
- ✓ 1 mjeru gubitka prava na prenos sredstava za finansiranje izborne kampanje;
- ✓ 2 mjere djelimičnog gubitka budžetskih sredstava za troškove finansiranja izborne kampanje;
- ✓ 6 mjera obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje.

Zbog **kršenja odredaba ZFPSiIK**, Agencija je u 2023. nadležnim sudovima za prekršaje podnijela **197 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka**.

Tokom 2023. godine, **okončano je 312 prekršajnih postupaka** (uključujući i one iz prethodnih godina) od čega su u **89,4% izrečene sankcije** (110 novčanih kazni i 169 opomena). Ukupan iznos novčanih kazni je **29.125€**.

U 2023. godini podnijeto je ukupno **137 prigovora** zbog sumnji u kršenje ZFPSiIK (šest se odnosi na lokalne izbore održane 2022). Agencija je postupila po svim prigovorima.

Okončana su 123 postupka po prigovorima (uključujući i postupke po prigovorima iz prethodnog perioda). ASK je:

- ✓ u 10 predmeta donijela odluku da je prekršen Zakon;
- ✓ u 60 predmeta donijela odluku da nema kršenja zakona;
- ✓ u 53 predmeta donijela odluke o nepokretanju.

U vezi tužbi na akte ASK u postupcima po prigovorima zbog sumnji u kršenje ZFPSiIK tokom izbornih kampanja, **Upravni sud je u 2023. godini donio 8 rješenja kojima je odbio tužbe, a potvrdio akte Agencije.**

U 2023. godini, u saradnji sa kompanijom „B-one”, intenzivno je rađeno na **izradi novog softverskog rješenja Sprovođenje mjera kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja**. Izrađenim softverskim modelom biće **značajno unaprijeđen i automatizovan rad** u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja.

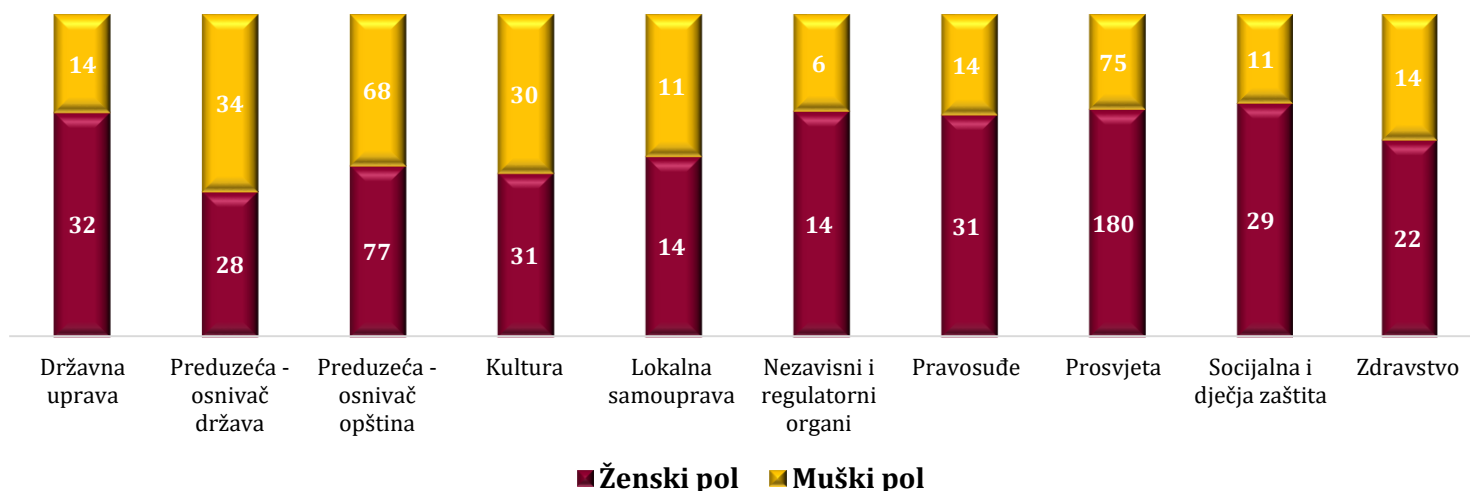
DONOŠENJE I SPROVOĐENJE PLANOVA INTEGRITETA

U 2023. godini **šest organa vlasti je prvi put donijelo rješenje o određivanju menadžera integriteta, a 68 organa** je informisalo Agenciju o promjeni menadžera integriteta, odnosno o imenovanju novog lica za menadžera integriteta. **Ukupan broj organa vlasti koji su odredili menadžera integriteta od 1. januara 2016. godine je 735** (99,1% od ukupnog broja organa vlasti).

U 2023. godini je prvi put na internet stranici Agencije objavljena **Lista menadžera integriteta**.⁷

Od ukupnog broja menadžera integriteta, **62,3% je ženskog, a 37,7% muškog pola**. Zastupljenost menadžerki integriteta je porasla za 0,5% u odnosu na 2022. i za 2,5% u odnosu na 2021. godinu.

Polna struktura menadžera integriteta

⁷ <https://www.antikorupcija.me/me/integritet/menadzeri-integriteta/>

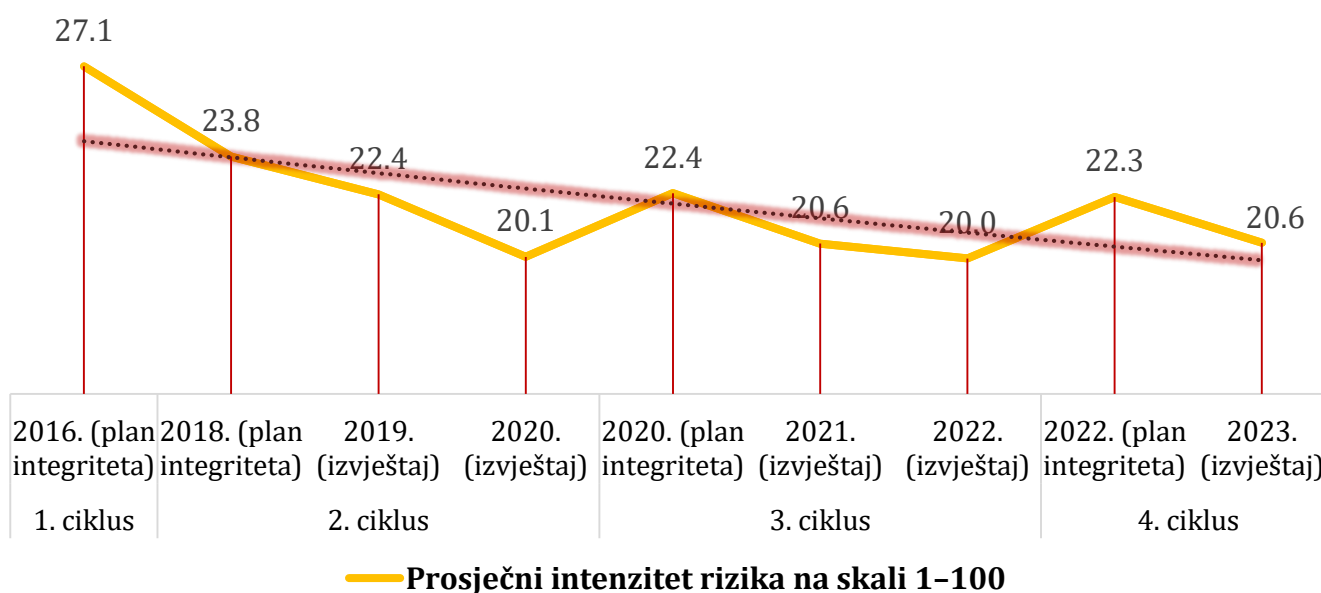
Tokom 2023. godine ukupno **šest novoformiranih organa** usvojilo je svoj prvi plan integriteta. Ukupno su **734 organa vlasti** dostavila plan integriteta Agenciji od 1. januara 2016. godine (98,9% od ukupnog broja organa vlasti), što je **najviše od osnivanja Agencije**.

U 2023. godini Agenciji su dostavljena i **44 revidirana plana integriteta**.

Tokom 2023. godine Agenciji je dostavljeno ukupno **712 izvještaja o sprovođenju plana integriteta za prethodnu godinu**, od kojih je **678 dostavljeno u zakonom definisanom roku**.

Agencija je u postupku izrade **Izvještaja o donošenju i sprovođenju planova integriteta u 2023. godini**, koji će sadržati **detaljnu analizu** planova integriteta i izvještaja o njihovom sprovođenju, kao i **preporuke za unapređenje planova integriteta**, date u okviru deset sistema u koje su svrstani organi vlasti. Podaci pokazuju da je u prvoj godini četvrtog ciklusa planova integriteta postignut **visok nivo realizacije mjera za savladavanje identifikovanih rizika**. Naime, u izvještajima dostavljenim 2023. godine ocijenjeno je da **20.801 mjera realizovana** (78,5% mjera, što je za 1% više nego prethodne godine), što je **dovelo do smanjenja intenziteta identifikovanih rizika u planovima integriteta**.

Trend promjene prosječnog intenziteta rizika u planovima integriteta

Agencija je u 2023. godini izradila **Procjenu efikasnosti i efektivnosti treće generacije planova integriteta**, kojom su obuhvaćeni upitnici popunjeni od strane 654 organa vlasti u periodu 2021-2022. godine, što čini **92,4% organa koji su imali tu obavezu u navedenom periodu**. Procjena sa zaključcima i preporukama će biti objavljena na internet stranici ASK i dostavljena svim organima vlasti.

Zbog kršenja odredaba ZSK koje se odnose na obavezu podnošenja izvještaja o sprovođenju plana integriteta do 15. aprila tekuće godine za prethodnu godinu, podnijeto je **40 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka**. U 2023. godini **okončana su 33 predmeta** po zahtjevima (uključujući i postupke iz prethodnog perioda) i **u 29 su izrečene sankcije – 18 opomena i 11 novčanih kazni** u iznosu od **6.750€**.

Agencija je tokom 2023. godine sprovedila **Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera u sistemu pravosuđa**, koju je krajem 2022. godine izradila u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, u okviru projekta „**Nulta tolerancija na korupciju: Jačanje integriteta, transparentnosti i odgovornosti u javnoj upravi u Crnoj Gori**“. Prethodno je razvijena posebna IT aplikacija za primjenu pomenute Metodologije, a svi pravosudni organi su tokom decembra 2022. godine dostavili Agenciji dokumentaciju kojom dokazuju ispunjenost indikatora predviđenih Metodologijom, na osnovu čega je **tokom 2023. godine vršena procjena primjene antikorupcijskih mjera u sudstvu i tužilaštvu**.

Agencija je u decembru 2023. godine, **u okviru 10. Zasjedanja Konferencije država potpisnica Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (CoSP)** u Atlanti, SAD, predstavila Metodologiju za sprovođenje antikorupcijskih mjera.

ASK je Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera prvobitno izradila 2021. godine, i tu verziju Metodologije primijenila na dva sistema: državna uprava i socijalna i dječja zaštita. Planirano je da u narednom periodu Metodologija bude primijenjena i na organe vlasti iz ostalih sedam sektora: lokalna samouprava, prosvjeta, zdravstvo, preduzeća u državnom vlasništvu, preduzeća u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, nezavisni i regulatorni organi i kultura, uz prilogodavanje Metodologije specifičnostima odabranih sektora.

KONTROLA DJELATNOSTI LOBIRANJA

I tokom 2023. godine Agencija je **nastavila aktivnosti na planu izmjena postojećeg zakonskog okvira u dijelu kontrole djelatnosti lobiranja i dodatno promovisala institut lobiranja kroz organizovanje novih ispita za potencijalne lobiste**.

Naime, u 2023. godini **organizovana su tri ispita za obavljanje poslova lobiranja i izdato 11 sertifikata o položenom ispitu**.

Tokom 2023. godine u registar lobista upisano je **pet novih fizičkih lica**. U registar lobista je na dan 31. decembar 2023. godine **upisano ukupno 13 fizičkih lica i jedno pravno lice**.

Agencija je u IV kvartalu 2023. godine prvi put na svojoj internet stranici objavila **kontakt podatke lobista i pravnih lica koja obavljaju djelatnost lobiranja**.⁸

⁸https://www.antikorupcija.me/documents/23418/Kontakt_podaci_lobista_i_pravnih_lica_koja_obavljaju_djelatnost_lobiranja_vTRkude.pdf

Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava je u septembru 2021. godine formiralo **Radnu grupu za izradu Nacrta zakona o lobiranju**, čiji su članovi i službenici ASK. Agenciji i predlagaču zakona obezbijedena je ekspertska pomoć u finalizaciji rješenja za izmjene normativnog okvira u ovoj oblasti, u okviru Horizontalnog programa za Zapadni Balkan i Tursku II. Prilikom izrade nacrtu posebno su uzeti u obzir nalazi iz Peer Review misije koja je na temu funkcionisanja ASK održana u aprilu 2021. godine. U 2021. je sprovedena javna rasprava o Nacrtu zakona o lobiranju.

Ministarstvo pravde je Nacrt Zakona o lobiranju uputilo Evropskoj komisiji na mišljenje u junu 2022. godine. EK je Ministarstvu dostavila komentare na Nacrt Zakona i preporuke u januaru 2023. godine. **Predstavnici Agencije su u januaru 2023. učestvovali na tri sastanka Radne grupe, radi usklađivanja Nacrta zakona sa preporukama Evropske komisije.** Radna grupa je uvažila gotovo sve preporuke, nakon čega je Ministarstvo pravde dostavilo novu verziju Nacrta Evropskoj komisiji.

Evropska komisija je na osnovu nove verzije Predloga zakona **uputila Ministarstvu pravde preporuke za dodatno unapređenje Predloga**, pa je **u julu 2023. organizovan sastanak Radne grupe** u cilju usklađivanja zakonskog teksta sa preporukama. Predstavници ASK su učestvovali na sastanku, a **ASK je izradila i dodatne sugestije i komentare i dostavila ih Ministarstvu pravde** u cilju usaglašavanja Predloga zakona sa datim preporukama.

Predstavnici ASK su učestvovali na sastanku koji je organizovan 6. decembra 2023. sa predstavnicima **Evropske komisije i Ministarstva pravde**, povodom daljeg usaglašavanja Predloga zakona sa datim preporukama.

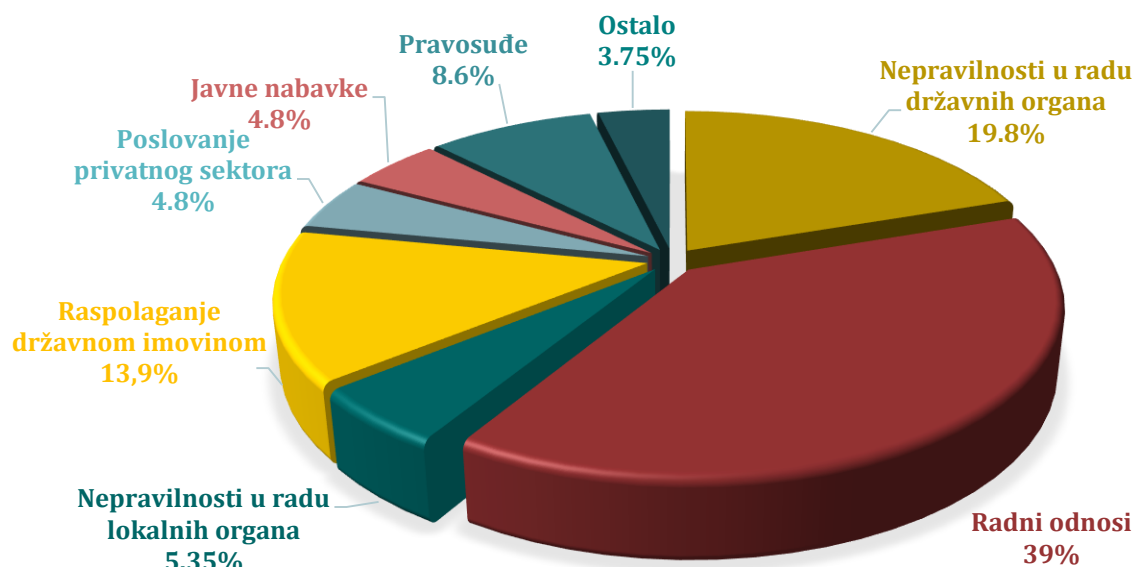
POSTUPANJE PO PRIJAVAMA ZVIŽDAČA I ZAŠTITA ZVIŽDAČA

Agenciji je u 2023. godini podnijeto **190 prijava zviždača** – najviše na godišnjem nivou od početka rada ASK, čime se nastavlja trend rasta broja prijava.

Od ukupnog broja prijava zviždača, **81 je podnesena anonimno.**

Oblasti prijava zviždača

U 2023. godini u radu pred Agencijom bile su ukupno 382 prijave zviždača (uključujući i 192 prijave iz prethodnog perioda).

Tokom 2023. godine, Agencija je **okončala 69 postupaka po prijavama zviždača**, od kojih je **u četiri utvrđeno postojanje ugrožavanja javnog interesa** (u sistemu pravosuđa i organu lokalne samouprave, kao i dva na državnom nivou). Agencija je dala ukupno **osam preporuka** zakonskim obveznicima za unaprjeđenje transparentnosti i otklanjanje korupcijskih rizika:

- ✓ **Dvije su realizovane;**
- ✓ **Pet nije realizovano**, te je u tom smislu **Agencija postupila u skladu sa ovlaštenjima koja proizilaze iz odredbe člana 53 ZSK;**⁹
- ✓ rok za realizaciju jedne dopire u periodu koji slijedi.

Agencija je pokrenula **dva postupka po službenoj dužnosti**, koji su u toku.

Agencija je **okončala jedan postupak pokrenut po službenoj dužnosti iz prethodnog perioda, u kojem je utvrđeno postojanje ugrožavanja javnog interesa**. Agencija je povodom ovog postupka dala **jednu preporuku** zakonskom obvezniku za unaprjeđenje transparentnosti i otklanjanje korupcijskih rizika. Data **preporuka nije realizovana**, pa je i u tom slučaju **Agencija postupila u skladu sa ovlaštenjima koja proizilaze iz odredbe člana 53 ZSK**.

⁹ Ukoliko organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ne postupi po preporuci u ostavljenom roku ili ne obavijesti Agenciju, Agencija obavještava organ koji vrši nadzor nad njihovim radom, podnosi poseban izvještaj Skupštini i obavještava javnost.

Takođe, realizovane su dvije preporuke iz prethodnog perioda.

Agencija je **17 predmeta prosljedila nadležnim tužilaštvima** (16 prijava zviždača i jedan ex officio postupak). U odnosu na jednu prijavu iz ranijeg perioda dostavljena je povratna informacija da je odbačena.

Agencija je **21 prijavu prosljedila drugim nadležnim institucijama**, od kojih je za **dvije dobijena povratna informacija da su utvrđene nepravilnosti**, dok za **9 nijesu**.

Takođe, u odnosu na **29 prijava iz ranijeg perioda** dostavljena je povratna informacija od strane nadležnih organa da su **u osam postupaka utvrđene nepravilnosti**, dok u 21 nijesu.

Pred drugim nadležnim organima u toku je još 12 postupaka po prijavama zviždača iz prethodnog perioda.

Tokom 2023. godine podnijeto je **sedam zahtjeva za zaštitu zviždača** (postupci su u toku).

Agencija je **donijela dva Mišljenja u postupku po zahtjevima za zaštitu zviždača iz 2022. godine, od kojih je u jednom utvrdila da je nastala šteta**, odnosno da postoji mogućnost nastanka štete po zviždača i **dala jednu preporuku** poslodavcu o tome šta treba preduzeti da bi se nastala šteta otklonila. **Preporuka je realizovana. U drugom Mišljenju nije utvrđena osnovanost navoda iz zahtjeva za zaštitu.**

Nastavljen je rad na ostalim postupcima po zahtjevima za zaštitu zviždača.

U 2023. godini Agencija je nadležnim sudovima za prekršaje podnijela **osam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka** zbog kršenja odredaba ZSK u ovoj oblasti (šest zbog nedostavljanja Agenciji traženih podataka i obavještenja i dva zbog neobavještanja zviždača o mjerama koje su preduzete po njegovoj prijavi, odnosno o ishodu preduzetih mjera). **Okončana su četiri postupka po zahtjevima** (dva po zahtjevima iz 2022. i dva po zahtjevima iz 2023), od kojih je **u jednom izrečena sankcija (opomena)**.

ANALIZA POSTUPAKA IZ OBLASTI JAVNIH NABAVKI ZA PERIOD 1.1.2016.-1.1.2023.

Budući da javne nabavke predstavljaju značajan procenat bruto domaćeg proizvoda (u 2021. godini 4,47% BDP-a Crne Gore), da se na njih odnosi veliki dio javnih rashoda i da se njima javna sredstva prenose privatnom sektoru, ova oblast je prepoznata kao veoma osjetljiva na različite vrste korupcije. Uvažavajući tu činjenicu, Agencija je izradila detaljnu **Analizu postupaka iz oblasti javnih nabavki**, koja obuhvata sve postupke po prijavama zviždača, uključujući i one pokrenute po službenoj dužnosti, u periodu od početka rada, odnosno od 1. januara 2016. godine do 1. januara 2023, a koji su za predmet imali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije u oblasti javnih nabavki u organima vlasti, jedinicama lokalne samouprave i uprave, te posebno u javnim preduzećima, javnim ustanovama i drugim pravnim licima čiji je većinski vlasnik ili osnivač država, odnosno opština.

(https://www.antikorupcija.me/media/documents/Analiza_postupaka_iz_oblasti_javnih_nabavki_za_period_01.01.2016_-_01.01.2023.pdf).

Crna Gora je, posredstvom Agencije kao nacionalnog koordinatora, na 8. plenarnom zasijedanju Mreže evropskih tijela za integritet i zviždače (NEIWA), održanom u martu u Rimu, **postala punopravni član Mreže**, u kojoj je do sada imala status posmatrača.

Osnovana u maju 2019, Mreža evropskih tijela za integritet i zviždače okuplja 36 institucija iz zemalja Evropske unije i država kandidata za prijem, a njena svrha je razmjena znanja i iskustava iz oblasti integriteta i zviždača.

PRAĆENJE PROPISA I DAVANJE MIŠLJENJA NA PROPISE IZ OBLASTI ANTIKORUPCIJE

Agencija je nastavila da brigu za javni interes ispoljava i promovisanjem **analize propisa kao važnog antikorupcijskog alata**.

U 2023. godini Agencija je sačinila 13 mišljenja i uputila dvije inicijative:

- **Mišljenje na odredbe relevantne za upućivanje državnih tužilaca u Specijalno državno tužilaštvo;**
- **Mišljenje na relevantne odredbe različitih propisa kojima se uređuje rad Opšte sjednice Vrhovnog suda Crne Gore i Sudskog savjeta u dijelu koji se odnosi na izbor kandidata za predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore;**
- **Mišljenje na Nacrt zakona o Javnom medijskom servisu Crne Gore;**
- **Mišljenje na Zaključak Skupštine o formiranju Radne grupe za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije;**
- **Mišljenje na Nacrt zakona o zdravstvenoj zaštiti;**
- **Mišljenje na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije;**
- **Mišljenje na Nacrt zakona o Vladi Crne Gore (dostavljeno Venecijanskoj komisiji);**
- **Mišljenje na predlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o elektronskim komunikacijama;**
- **Mišljenje na Zakon o državnom tužilaštvu sa posebnim osvrtom na član 27 i 48 Zakona;**
- **Mišljenje na Zakon o javnim nabavkama sa osvrtom na izmjene i dopune koje je Skupština CG usvojila 27.decembra 2022. godine;**
- **Mišljenje na Predlog pravilnika o kontroli imovine, prihoda i životnog stila policijskih službenika;**
- **Mišljenje na Prijedlog odluke o dopunama Poslovnika Vlada Crne Gore;**
- **Mišljenje na Prijedlog uredbe o dopuni Uredbe o Vladi Crne Gore;**
- **Inicijativa za donošenje propisa koji će sadržati procedure, kriterijume i smjernice kojima će se voditi Uprava za katastar i državnu imovinu prilikom**

obezbjedivanja poslovnih prostorija za redovan rad parlamentarnih političkih subjekata;

- **Inicijativa Skupštini Crne Gore o potrebi usklađivanja Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja sa Zakonom o prekršajima, Zakonom o radu i Zakonom o izboru odbornika i poslanika.**

Vlada Crne Gore je, uz konsultaciju sa Agencijom, na sjednici od 29. decembra 2023. godine **donijela Odluku o dopunama Poslovnika Vlade Crne Gore**, kojom se, u cilju smanjenja korupcijskih rizika u sadržaju propisa, **predlaže uvođenje preliminarne kontrole na rizike od korupcije – CPL, kao obavezne u proceduri izrade predloga zakona i drugih propisa koje utvrđuje Vlada**, a u skladu s aktom Ministarstva pravde kojim se uređuje sadržaj CPL obrasca.

Antikorupcijska procjena zakona, kao obavezujuća u zakonodavnom procesu, predstavlja efikasan model suzbijanja „normativne korupcije“ posebno imajući u vidu da su norme koje su predmet pažnje Agencije u okviru ove nadležnosti one koje mogu proizvesti veliku društvenu štetu, odnosno ostaviti normativni prostor za pojedinačne zloupotrebe, ali i mogućnost za sistemsku korupciju.

Agencija je bila uključena u rad radnih grupa za izradu:

- **Nacrta zakona o lobiranju** (u dijelu davanja komentara na Nacrt zakona o lobiranju u skladu sa preporukama EK, te komentara za izmjene Zakona o lobiranju Ministarstvu pravde u dijelu kršenja zakona), i
- **Nacrta zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama** (u smislu pripremanja osvrta na posljednju verziju Predloga novog Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama).

Na taj način, Agencija je imala značajno više prostora da preispita suštinu pravnih akata, te da blagovremeno postupi i doprinese otklanjanju koruptivnih rizika iz samog propisa u fazi nacрта.

VOĐENJE UPRAVNIH POSTUPAKA IZ NADLEŽNOSTI ASK

U dijelu vođenja upravnih postupaka, u 2023. godini **pokrenuto je 77 upravnih postupaka protiv javnih funkcionera** u oblasti **prijave prihoda i imovine i ograničenja u vršenju javnih funkcija/sukoba interesa**.

Okončana su ukupno 104 postupka (uključujući predmete iz prethodnog perioda) i **kršenje Zakona utvrđeno u njih 98**.

Organi vlasti su nakon okončanih upravnih postupaka, u dijelu sprečavanja sukoba interesa i ograničenja u vršenju javnih funkcija, kao i u dijelu provjere prihoda i imovine, tokom 2023. godine dostavili **40 odgovora**:

- **3 razrješenja** (prihodi i imovina);
- u **19** predmeta je izrečena disciplinska mjera - **opomena** (17 prihodi i imovina; 2 prihodi i imovina i sukob interesa);
- 9 predmeta proslijeđeno drugom organu (8 prihodi i imovina, 1 sukob interesa);
- u 1 predmetu disciplinski postupak je u toku (prihodi i imovina);
- u 8 predmeta je odbijen predlog za izricanje disciplinske mjere (prihodi i imovina).

Upravni sud je u **2023. godini** donio **17 presuda** u postupcima po tužbama na akte Agencije u oblasti prijave prihoda i imovine/sukoba interesa, kojima je:

- ✓ u 8 predmeta potvrdio odluke ASK i odbio tužbe kao neosnovane;
- ✓ u 9 predmeta donio odluku kojom je poništio odluke ASK i predmet vratio na ponovni postupak.

POKRETANJE PREKRŠAJNIH POSTUPAKA

Agencija je u 2023. godini, zbog kršenja antikorupcijskih zakona, nadležnim sudovima za prekršaje podnijela ukupno **2.018 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka**:

- ✓ **1.821** zbog kršenja ZSK;
- ✓ **197** zbog kršenja ZFPSiIK.

U tom periodu **okončano je ukupno 1.505 postupka** (uključujući i postupke po zahtjevima iz prethodnih godina), od čega su u **87,7% izrečene sankcije** (521 novčana kazna; 799 opomena). Ukupan iznos novčanih kazni iznosi **126.430€**.

Zbog kršenja antikorupcijskih zakona iz svoje nadležnosti, Agencija je u **2023. godini** pokrenula **za 29,7% više prekršajnih postupaka u odnosu na 2022. i značajno više u odnosu na godišnje nivoe od početka rada Agencije**. Ovo je prvenstveno **generisano većim brojem pokrenutih prekršajnih postupaka u oblasti provjere prihoda i imovine**.

ANTIKORUPCIJSKE KAMPANJE, ODNOSI S JAVNOŠĆU, ISTRAŽIVANJA I EDUKACIJE

Agencija kroz sprovođenje kampanja, edukativnih aktivnosti i saradnju sa medijima doprinosi jačanju znanja opšte javnosti i obveznika antikorupcijskih zakona o nadležnostima i rezultatima ove institucije, kao i povjerenju građana u njen rad.

Tokom 2023. godine, na internet stranici Agencije, kao i na Youtube kanalu i nalogima ove institucije na društvenim mrežama Facebook, X i LinkedIn, postavljen je **video spot – animacija u cilju promocije prijavljivanja korupcije**, kao i informisanja javnosti o zaštiti

zviždača, pripremljen 2022. u okviru projekta koji finansira i sprovodi UNDP u Crnoj Gori. Takođe, antikorupcijski spot ASK „**Prijavi korupciju, jer društvo kakvo želiš počinje od tebe**“ emitovan je 42 puta na TV stanicama sa nacionalnom pokrivenošću, ispred centralnih večernjih informativnih emisija. Spot, kao i vizuali koji ga prate, postavljeni su na nalogima ASK na društvenim mrežama X i Facebook.

Pripremljen je i usvojen **Plan obuka za obveznike zakona iz nadležnosti ASK za 2023. godinu**. Službenici Odsjeka za integritet i lobiranje održali su **dvije online obuke** na temu izrade i sprovođenja planova integriteta, za menadžere integriteta i druge zaposlene koji učestvuju u ovom procesu. Organizovane su **obuke za novoimenovane javne funkcionere iz Podgorice, Pljevalja i Plava**, na temu „*Primjena antikorupcijskih propisa iz nadležnosti ASK*“. Tim predavača iz Agencije je tokom obučavanja predstavio zakonske obaveze koje imaju javni funkcioneri tokom izvještavanja o prihodima i imovini, mjere koje je potrebno sprovesti kako bi se spriječio sukob interesa u vršenju javnih funkcija, zakonske obaveze, ograničenja i zabrane za organe vlasti tokom izbornih kampanja, kao i postupanje po prijavama zviždača i zaštitu zviždača.

Predstavnici Agencije održali su su **obuku za službenike Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije „Mjere o uzbunjivanju u policiji – podizanje svijesti i procedure uzbunjivanja“**, na kojoj su govorili o procedurama postupanja po prijavama zviždača i zaštite zviždača, kao i na temu integriteta u javnoj upravi. Obuka je organizovana u cilju realizacije GRECO preporuke u okviru V kruga evaluacije, koja predviđa da se postojeće mjere o uzbunjivanju u policiji ojačaju podizanjem svijesti i kroz promociju i podsticanje mehanizma uzbunjivanja unutar MUP-a i Uprave policije.

Takođe, održana je **obuka za učesnike projekta „Building Resilience Through Information“**, u organizaciji NVO Mladiinfo Montenegro i Portal Mladi Nikšića, na kojoj su polaznici upoznati sa ulogom i nadležnostima ASK kao krovne preventivne antikorupcijske institucije u Crnoj Gori.

Takođe, pripremljen je i usvojen **Plan obuka za zaposlene u ASK u 2023. godini**. U saradnji sa institucijama u Crnoj Gori, kao i međunarodnim partnerima, **zaposleni u Agenciji su bili polaznici 48 obuka**.

O Agenciji se tokom 2023. godine intenzivno izvještavalo. Naime, ASK se našla u sadržaju čak **5.722 medijske objave, dvostruko više nego prethodne godine** i najviše od osnivanja.

Transparentnost je ojačana kroz veću otvorenost prema medijima, o čemu svjedoči činjenica da je **nastavljen trend povoljne medijske slike o Agenciji** - o tome govori odnos pozitivno i negativno intoniranih medijskih objava, presudan za stvaranje imidža – **pozitivno intoniranih u 2023. bilo je za 50% više nego prethodne godine.**

U prisustvu predstavnika diplomatskog kora, međunarodnih partnera i medija, Agencija je 27. februara 2023. organizovala **tradicionalni radni doručak**, tokom koga su direktorica i tadašnji predsjednik Savjeta ASK predstavili ključne rezultate rada ove institucije u 2022. godini, kao i doprinos Agencije, kao ključne institucije u ovoj oblasti i nosioca realizacije važnih privremenih mjerila u pregovaračkom poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u efikasnoj i efektivnoj borbi protiv korupcije i afirmaciji ambijenta vladavine prava u Crnoj Gori.

Napori Agencije na planu unapređenja odnosa sa javnošću **prepoznati su i u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2023. godinu**, u kome je istaknut **proaktivniji pristup u radu ASK i aktivnostima informisanja javnosti, medija i civilnog društva.**

Prema rezultatima istraživanja javnog mnjenja, koje je krajem 2023. godine za potrebe ASK izradila Agencija *Defacto Consultancy*, **ASK je i u ovom, kao i u prethodnim godišnjim istraživanjima, na prvom mjestu među institucijama u koje bi građani imali najviše povjerenja u slučaju da se odluče da prijave korupciju.**

SARADNJA SA DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA I CIVILNIM SEKTOROM

U duhu produbljivanja međuinstitucionalne saradnje i snaženja sistemskog odgovora na korupciju, **rukovodstvo Agencije se u julu 2023. sastalo sa vršiteljkom dužnosti Vrhovne državne tužiteljke Tatjanom Begović i sekretarkom Majom Raspopović.** Cijeneći da borba protiv korupcije zahtijeva snažan i usklađen odgovor svih društvenih činilaca, čelnici ASK i Vrhovnog državnog tužilaštva izrazili su spremnost za tješnju saradnju, kao i intenzivniju razmjenu podataka između dvije institucije.

U svrhu daljeg razvoja saradnje, direktorica ASK sa saradnicima sastala se i sa **predsjednikom Višeg suda za prekršaje Crne Gore Milivojem Rašovićem** i sutkinjom tog suda **Larisom Begović.** Na sastanku je analiziran dio Izvještaja Evropske komisije o

napretku Crne Gore za 2023. godinu koji se odnosi na kaznenu politiku u slučajevima kršenja antikorupcijskih zakona. Sagovornici su konstatovali da je broj povratnika na izuzetno niskom nivou, što upućuje na zaključak da je dosadašnja kaznena politika dala rezultate, baš kao i naponi Agencije u afirmaciji integriteta i kontinuiranoj edukaciji javnih funkcionera o njihovim zakonskim obavezama.

Kao nacionalni koordinator za ispunjavanje svih obaveza koje proističu iz članstva Crne Gore u Grupi zemalja za borbu protiv korupcije Savjeta Evrope (GRECO), a u cilju pripreme informacije radi izvještavanja o statusu realizacije GRECO preporuka¹⁰, Agencija je tokom 2023. godine održala više **sastanaka sa predstavnicima Generalnog sekretarijata Vlade, Ministarstva pravde, Ministarstva unutrašnjih poslova i Kabineta ministra bez portfelja.**

Tokom 2023. godine predstavnici ASK sastali su se **sa predstavnicima Ministarstva pravde u cilju pripreme Predloga zakona o lobiranju**, kao i **sa predstavnicima Ministarstva javne uprave, u cilju formulisanja najboljih rješenja za Predlog zakona o Vladi Crne Gore.**

U 2023. godini započet je projekat PAKT protiv korupcije (Partnerstvo protiv koruptivnih tendencija) koji je Centar za građansko obrazovanje (CGO) pokrenuo uz podršku Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici, a koji će se sprovoditi u saradnji sa Agencijom. U fokusu ovog projekta biće pet oblasti: obrazovanje, zdravstvo, lokalna uprava, bezbjednost i pravosuđe, a trajaće 18 mjeseci. Akcenat se stavlja na jačanje institucionalnih i alternativnih mehanizama za otkrivanje i sprečavanje korupcije među javnim funkcionerima, istovremeno jačajući svijest građana i građanki o različitim oblicima korupcije i štetama koje pravi njeno neadekvatno adresiranje.

Iskazujući institucionalnu posvećenost saradnji sa NVO sektorom, Agencija je nastavila praksu održavanja sastanaka sa predstavnicima nevladinih organizacija u toku izbornih kampanja. U 2023. održana su dva takva sastanka. Prvom sastanku su prisustvovali predstavnici Centra za građanske slobode (CEGAS), Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Centra za građansko obrazovanje (CGO) i Centra za monitoring i istraživanje (CeMI), dok su na drugom, pored predstavnika CeMI, učestvovali i

¹⁰ Preporuka iz iz Izvještaja o evaluaciji za Crnu Goru u okviru V kruga evaluacije na temu Sprečavanje korupcije i unapređivanje integriteta u okviru organa centralne vlasti (na najvišim izvršnim funkcijama) i agencija za sprovođenje zakona

predstavnicima Građanske alijanse (GA). Oba sastanka su bila posvećena aktivnostima koje je Agencija preduzimala u kontroli i nadzoru kampanje za predsjedničke izbore.

Direktorica Agencije sa saradnicima sastala se sa predsjednikom Mreže za omladinski aktivizam Crne Gore (MOACG) **Davidom Vukićevićem**. Tokom sastanka, razmijenjena su mišljenja o trenutnom društvenom ambijentu i nivou svijesti mladih o koruptivnim pojavama, te načinima na koje mladi mogu doprinijeti njihovom suzbijanju, naročito u obrazovnom sistemu.

Agencija saradnju sa NVO realizuje i kroz zajedničke edukativne aktivnosti na planu jačanja svijesti o važnosti prevencije korupcije,

te je predstavnik Agencije održao obuku za učesnike projekta „Building Resilience Through Information”, u organizaciji NVO Mladiinfo Montenegro i Portal Mladi Nikšića.

Takođe, razvijana je saradnja i sa nevladinim organizacijama iz regiona Zapadnog Balkana. Naime, predstavnici NVO Pokret FOL (Lëvizja FOL) iz Prištine su u junu posjetili Agenciju, kao dio delegacije koju je predvodila kosovska Agencija za sprečavanje korupcije. Na inicijativu pomenute NVO, predstavnik ASK je 20. decembra održao trening za predstavnike 11 institucija sa Kosova na temu izrade i sprovođenja planova integriteta.

Predstavnici ASK prisustvovali su/učestvovali na brojnim konferencijama/okruglim stolovima koje su organizovali predstavnici civilnog sektora.

Svjesna da se samo sinhronizovanim djelovanjem i sistemskim pristupom svih aktera može postići suštinski uspjeh u prevenciji korupcije, Agencija će nastaviti intenzivnu saradnju sa organizacijama civilnog društva, u cilju obezbjeđivanja podrške sprovođenju antikorupcijskih mjera, podizanja svijesti građana o štetnosti korupcije i značaju praćenja rada institucija javnog sektora.

MEĐUNARODNA SARADNJA

Konferencija država potpisnica Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (UNCAC) – COSP

Direktorica Agencije sa saradnicima učestvovala je na **desetom zasijedanju Konferencije država potpisnica Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (UNCAC) – COSP u Atlanti (SAD)**, u periodu od 11. do 15. decembra. U okviru COSP-a **predstavljena je Metodologija za procjenu sprovođenja antikorupcijskih mjera**, kao inovativan i na dokazima zasnovan alat usmjeren na jačanje integriteta, transparentnosti i odgovornosti javnih institucija u Crnoj Gori. Prethodno, Agencija je prošla kompleksan filter zadovoljavanja strogih kriterijuma, a **njenu aplikaciju je COSP prihvatio u konkurenciji 190 pristiglih prijava.**

Konferencija okuplja globalne lidere u cilju utvrđivanja daljih pravaca međunarodne zajednice u borbi protiv korupcije, te njene prevencije. COSP je glavno tijelo za donošenje odluka u Konvenciji UN protiv korupcije. Sve države koje su ratifikovale UNCAC automatski su dio Konferencije država članica. COSP se sastaje svake dvije godine i usvaja rezolucije i odluke koje imaju za cilj izgradnju kapaciteta i saradnje država potpisnica za postizanje ciljeva konvencije, kao i promovisanje i reviziju njene implementacije.

Nakon učešća na COSP-u, predstavnici Agencije sastali su se 21. decembra sa **Aleidom Ferreyrom**, globalnom liderkom UNDP-a, u cilju razmjene informacija kada je riječ o dugogodišnjoj i uspješnoj saradnji Agencije sa Kancelarijom UNDP u Crnoj Gori, zajedničkim antikorupcijskim projektima, uključujući i izradu Metodologije za procjenu sprovođenja antikorupcijskih mjera, prezentovanu na COSP-u, te identifikovanju daljih prioriteta i mogućnostima buduće saradnje.

Uspostavljena direktna saradnja sa Evropskom službom za suzbijanje prevara (OLAF)

U duhu nastavka snažne i kontinuirane saradnje sa međunarodnim partnerima Agencije, direktorica **Jelena Perović** sa saradnicima sastala se sa **visokom delegacijom Evropske službe za suzbijanje prevara (OLAF)**, koju je predvodio **Vile Itala**, generalni direktor ovog tijela koje je, kao operativno nezavisno, dio Evropske komisije. Sastanak je održan na inicijativu gospodina Itale, koji je na čelu OLAF-a od avgusta 2018. godine.

Gosti su ispoljili zainteresovanost za preventivni antikorupcijski pravni okvir u Crnoj Gori, u prvom redu za ulogu i nadležnosti Agencije, sa posebnim interesom za analizu propisa na rizike od korupcije. Direktorica Perović je predstavila aktivnosti institucije u primjeni ovog vrlo značajnog antikorupcijskog alata, kojim se doprinosi snaženju integriteta javne uprave. Pored toga, upoznala je delegaciju OLAF-a sa djelovanjem Agencije u drugim antikorupcijskim oblastima i detaljnije pojasnila određene radne procese, potcrtavajući značaj i uticaj ASK u sistemu vladavine prava. **Predstavnici OLAF-a su istakli spremnost da konkretnijim potezima podrže rad Agencije**, u čemu će pomoći i uspostavljanje direktnih kanala komunikacije.

POSJETA BRISELU

U julu 2023. godine direktorica Agencije **Jelena Perović** i tadašnji predsjednik Savjeta ASK **Momčilo Radulović** boravili su u **zvaničnoj radnoj posjeti Briselu u cilju prezentovanja dosadašnjih rezultata rada Agencije i osnaživanja međunarodne saradnje sa relevantnim institucijama EU**. Sastancima su prisustvovali: **Majkl Miler**, šef Jedinice za Srbiju i Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske Komisije za susjedstvo i politiku proširenja, **Tonino Picula** i **Vladimir Bilčik**, članovi Evropskog parlamenta, **Klemens Krit**, vođa tima za međunarodnu saradnju Evropske službe za suzbijanje prevara (OLAF), **Aurel Laurenti Plosceanu**, potpredsjednik Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta i **Firuze Demir**, predstavnik Evropske službe za spoljne poslove.

Direktorica Agencije sa saradnicima sastala se sa ekspertom Savjeta Evrope u cilju razmatranja procjene potreba kada je u pitanju institucionalni okvir **za izradu i sprovođenje nacionalne Strategije za borbu protiv korupcije**, pripreme skice Strategije i matrice Akcionog plana za sprovođenje Strategije.

Direktorica je učestvovala na **Globalnom forumu za borbu protiv korupcije i integritet u Parizu**, koji organizuje OECD, a **prisustvo na forumu iskoristila je i za niz značajnih susreta**, između ostalih sa predsjednikom Radne grupe OECD-a protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama **Dragom Kosom**, kao i sa predsjednicom Upravnog odbora Regionalne antikorupcijske inicijative (RAI) **Laurom Štefan**.

U duhu snažne **posvećenosti regionalnoj saradnji**, kao jednom od prioriteta u djelovanju Agencije, potpisan je **Memorandum o razumijevanju i saradnji ASK i Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine (APIK)**, u cilju razmjene informacija i iskustava dobre prakse u oblasti antikorupcije. Takođe, realizovane su **radne posjete delegacija antikorupcijskih institucija zemalja iz regiona Zapadnog Balkana**, i to Kosova i Sjeverne Makedonije.

Delegacija Agencije boravila je u studijskoj posjeti u Republici Hrvatskoj, u okviru koje se u Zagrebu sastala sa ministrom pravosuđa i uprave **Ivanom Malenicom**, predsjednicom Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa **Natašom Novaković**, sekretarom Povjerenstva **Ivanom Matićem**, državnim sekretarom **Jurom Martinovićem** i načelnikom Sektora za sprječavanje korupcije **Mladenom Bručić**.

Matićem. Takođe, direktorica Agencije **sastala se sa direktorom Agencije za borbu protiv korupcije Kosova (APK)** u Prištini, dok se u Skoplju susrela sa **Slavicom Grkovskom, potpredsjednicom Vlade Sjeverne Makedonije zaduženom za politike dobrog upravljanja.**

Direktorica Agencije je, između ostalog, učestvovala na drugom sastanku **Foruma liderki Jugoistočne Evrope za dobru upravu i antikorupciju (SEE WGGALF)**, održanom u septembru u Skoplju na temu „Osnaživanje žena i mladih u borbi protiv korupcije i usadivanje evropskih osnovnih prava i vrijednosti u regionu”.

Agencija je u okviru međunarodne saradnje nastavila sa **kontinuiranim jačanjem institucionalnih kapaciteta i unapređenjem rada.**

U okviru III faze **Projekta borbe protiv korupcije, ekonomskog i organizovanog kriminala „Horizontalni program podrške za Zapadni Balkan i Tursku“** finalizovana je **analiza Zakona o sprječavanju korupcije** i to u dijelu odredaba Zakona koje se odnose na prijave i zaštitu zviždača, planove integriteta, upravne i prekršajne postupke. U segmentu koji se odnosi na dio o zviždačima, između ostalog, konstatuje se da će, iako bi postojeće odredbe koje se odnose na zviždanje u ZSK mogle biti poboljšane, **u cilju usklađivanja sa Direktivom (EU) 2019/1937 o zaštiti lica koja prijavljuju povrede prava Evropske unije, biti neophodno uvesti sveobuhvatan samostalan zakon o zaštiti zviždača.**

Podsjećanja radi, sveobuhvatna analiza ZSK sprovedena je u tri faze, a prve dvije okončane su tokom 2022. godine i tretirale su pitanja **funkcionalne nezavisnosti Agencije i djelove Zakona koji se odnose na sukob interesa i izvještaje o prihodima i imovini.**

U okviru istog projekta, u saradnji sa ekspertom Savjeta Evrope Valtsom Kalninsom, 2023. godine izrađena je **Metodologija postupaka provjere izvještaja o prihodima i imovini**, koja predstavlja mapu koraka koje će zaposleni slijediti prilikom sve tri vrste provjere, a ujedno i još jedan način obezbjeđivanja neselektivnosti u radu, budući da će Metodologija poslužiti i kao formula za odabir predmeta po službenoj dužnosti, zasnovanih na prethodno identifikovanom riziku.

Takođe, predstavnici Agencije su u novembru održali pripremni sastanak sa ekspertom angažovanim od strane Savjeta Evrope, Silviom Popom, kako bi, na osnovu preliminarne inputa, razvio **Smjernice za izradu Checklist-e za integritet novozaposlenih u Agenciji.** Prevladavajući cilj ove aktivnosti je realizacija jedne od ključnih GRECO preporuka u okviru V kruga evaluacije, a koja je vezana za nezavisnost Agencije, i u korelaciji je sa dva privremena mjerila u Pregovaračkom poglavlju 23. Tokom sastanka dogovoreno je da nacrt *checklist-e* bude pripremljen i dostavljen Agenciji.

Ukupan napredak Agencije u proteklom periodu uočen je i podržan od strane evropskih partnera.

U posljednjem **Izveštaju o napretku Crne Gore** EK podsjeća da „**Agencija ostaje ključna crnogorska institucija za promovisanje integriteta i sprečavanje korupcije**”. Konstatuje se da su **rezultati ASK kvantitativno poboljšani**, a istaknut je i **proaktivniji pristup u radu ASK i aktivnostima informisanja javnosti, medija i civilnog društva**. Apostrofirano je da **napori ASK da spriječi korupciju treba da budu dopunjeni ozbiljnim odgovorom organa za sprovođenje zakona, tužilaštva i krivičnog pravosuđa**. Istovremeno, ukazano je na **potrebu daljeg unapređenja zakonodavnog i strateškog okvira za prevenciju i borbu protiv korupcije** u skladu s pravnom tekovinom EU i evropskim i međunarodnim standardima, uključujući i Zakon o sprječavanju korupcije.

